

ОЦІНЮВАННЯ ТРУДОВОЇ УЧАСТІ СЛУЖБОВЦІВ У РЕЗУЛЬТАТАХ РОБОТИ ПІДПРИЄМСТВА

Скляр В.В., студентка

Науковий керівник: Криворучко О.М., д.е.н., професор

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Визначення ступеню трудової участі працівників у колективних результатах роботи підприємства доцільно здійснювати за допомогою застосування методу розставлення пріоритетів.

Оцінювання трудової участі працівників у результатах роботи підприємства здійснено на прикладі категорії службовців Богодухівського електромеханічного заводу (БЕМЗ) філії ДНВП «Об'єднання Комунар» за наступними критеріями (рисунок 1).

Рисунок 1 – Критерії оцінки трудової участі службовців БЕМЗ

Оцінка трудової участі службовців у результатах роботи БЕМЗ філії ДНВП «Об'єднання Комунар» за наведеними вище критеріями здійснюється на підставі наступних вихідних даних (таблиця 1).

Таблиця 1 – Вихідні дані для оцінки трудової участі службовців (спеціалістів) БЕМЗ філії ДНВП «Об'єднання Комунар»

П.І.Б. працівників	Показники			
	категорія	якість робіт, %	виконання робіт, %	кількість порушень дисципліни, од.
1. Бабенко Т. О.	1	100,0	152,4	1
2. Сухина Н. О.	1	95,6	105,1	4
3. Лазарева М. О.	1	80,4	95,5	6
4. Боровська Л. С.	1	95,0	120,3	7
5. Тронько Ю. П.	2	76,8	87,8	6
...	...	...	...	...
21. Пушкар Н. В.	в	71,0	93,2	5

За наведеними критеріями проводять порівняння працівників. При цьому слід вважати, що якщо перший працівник має кращі

показники, ніж другий, то: $x_q > x_p$; якщо гірші показники, то $x_q < x_p$; якщо однакові, то $x_q = x_p$.

Результати порівнянь службовців (спеціалістів) БЕМЗ філії ДНВП «Об'єднання Комунар» за першим критерієм – категорією – наведено в таблиці 2. Аналогічним чином здійснено порівняння службовців за іншими критеріями.

Таблиця 2 – Знакова матриця порівнянь службовців БЕМЗ філії ДНВП «Об'єднання Комунар» за 1-м критерієм (категорія)

П.І.Б. службовців	Службовці БЕМЗ філії ДНВП «Об'єднання Комунар»														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	...	21
1. Бабенко Т. О.	=	=	=	=	>	>	>	>	>	>	>	>	<	...	<
2. Сухина Н. О.	=	=	=	=	>	>	>	>	>	>	>	>	<	...	<
3. Лазарева М. О.	=	=	=	=	>	>	>	>	>	>	>	>	<	...	<
4. Боровська Л. С.	=	=	=	=	>	>	>	>	>	>	>	>	<	...	<
5. Тронько Ю. П.	<	<	<	<	=	=	=	>	>	=	=	>	<	...	<
6. Хомуленко Ю. О.	<	<	<	<	=	=	=	>	>	=	=	>	<	...	<
7. Коновалова Н. О.	<	<	<	<	=	=	=	>	>	=	=	>	<	...	<
8. Смішко Ю. О.	<	<	<	<	<	<	<	=	=	<	<	=	<	...	<
9. Коваленко О. П.	<	<	<	<	<	<	<	=	=	<	<	=	<	...	<
10. Прохоренков О. П.	<	<	<	<	=	=	=	>	>	=	=	>	<	...	<
11. Колесников Ю.І.	<	<	<	<	=	=	=	>	>	=	=	>	<	...	<
12. Парфененко В. В.	<	<	<	<	<	<	<	=	=	<	<	=	<	...	<
13. Коваленко П. О.	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	=	...	=
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
21. Пушкар Н. В.	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	>	=	...	=

Для одержання кількісної оцінки трудової участі службовців (спеціалістів) БЕМЗ філії ДНВП «Об'єднання Комунар» отримані знаки необхідно перевести у коефіцієнти (К):

$$K = \begin{cases} 2, \text{ якщо присвоєно знак «>» ;} \\ 1, \text{ якщо присвоєно знак «=}» ; \\ 0, \text{ якщо присвоєно знак «<» .} \end{cases} \quad (1)$$

Результати порівняння службовців БЕМЗ філії ДНВП «Об'єднання Комунар» наведено у відповідних таблицях (таблиця 3).

Наступним етапом оцінки трудової участі службовців є розрахунок суми значень переваг за кожним працівником в кожній матриці порівнянь. Визначення абсолютного пріоритету працівника (P_i) за кожним критерієм порівнянь здійснюється шляхом перемноження вектору рядка матриці (оцінки пріоритетів по працівнику) на вектор-графу (сумарні значення переваг).

Таблиця 3 – Числова матриця порівнянь службовців БЕМЗ філії ДНВП «Об'єднання Комунар» за 1-м критерієм (категорія)

П.І.Б. службовців	Службовці БЕМЗ										Сума	P_i	$P_i^{\text{відн}}$
	1	2	3	4	5	6	7	8	...	21			
1. Бабенко Т. О.	1	1	1	1	2	2	2	2	...	0	30	468	0,072
2. Сухина Н. О.	1	1	1	1	2	2	2	2	...	0	30	468	0,072
3. Лазарєва М. О.	1	1	1	1	2	2	2	2	...	0	30	468	0,072
4. Боровська Л. С.	1	1	1	1	2	2	2	2	...	0	30	468	0,072
5. Тронько Ю. П.	0	0	0	0	1	1	1	2	...	0	15	153	0,024
6. Хомуленко Ю. О.	0	0	0	0	1	1	1	2	...	0	15	153	0,024
7. Коновалова Н. О.	0	0	0	0	1	1	1	2	...	0	15	153	0,024
8. Смішко Ю. О.	0	0	0	0	0	0	0	1	...	0	3	9	0,001
...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
21. Пушкар Н. В.	2	2	2	2	2	2	2	2	...	1	39	765	0,118
Разом	12	12	12	12	27	27	27	39	...	3	441	6507	1,000

Відносний нормований пріоритет працівників:

$$P_i^{\text{відн}} = \frac{P_i}{\sum_{i=1}^n P_i} \quad (2)$$

де P_i – абсолютний пріоритет працівника за кожним критерієм порівняння;

n – кількість критеріїв, од.

Наступним етапом оцінки трудової участі службовців є визначення значимості критеріїв коефіцієнта трудової участі (W_j): $W_{1 \text{ крит.}} = 0,21$; $W_{2 \text{ крит.}} = 0,38$; $W_{3 \text{ крит.}} = 0,29$; $W_{4 \text{ крит.}} = 0,12$.

Комплексна оцінка працівників за КТУ (таблиця 4):

$$\text{КТУ} = \sum_{j=1}^m \sum_{i=1}^n P_i^{\text{відн}} \cdot W_j \quad (3)$$

де W_j – пріоритети часткових критеріїв.

Таблиця 4 – Визначення коефіцієнта трудової участі службовців БЕМЗ філії ДНВП «Об'єднання Комунар»

П.І.Б. працівників	Пріоритети часткових критеріїв				Сума зважених значень пріоритетів	Середнє значення	КТУ
	W_1 0,21	W_2 0,38	W_3 0,29	W_4 0,12			
1. Бабенко Т.О.	0,072	0,111	0,136	0,135	0,454	0,114	0,113
2. Сухина Н.О.	0,072	0,054	0,068	0,094	0,288	0,072	0,067
3. Лазарєва М.О.	0,072	0,006	0,014	0,043	0,135	0,034	0,027
4. Боровська Л.С.	0,072	0,042	0,099	0,024	0,237	0,059	0,063
5. Тронько Ю.П.	0,024	0,008	0,004	0,043	0,079	0,020	0,014
...	...	...	...	...	...	...	...
21. Пушкар Н.В.	0,118	0,001	0,010	0,063	0,192	0,048	0,036

Результатами ранжування службовців БЕМЗ філії ДНВП «Об'єднання Комунар» за значенням розрахованого коефіцієнту трудової участі у результатах роботи заводу видно, що найвищим значенням коефіцієнту трудової участі службовців БЕМЗ є 0,113 (економіст I категорії Бабенко Т.О); найменшим – 0,014 (бухгалтер II категорії Тронько Ю.П.). Відповідно до цього службовці отримали значення коефіцієнту в проміжку 0,014 – 0,113 (тобто 0,099). Розподіл оцінюваних службовців БЕМЗ філії ДНВП «Об'єднання Комунар» доцільно здійснити за трьома групами: кращі службовці (КТУ в проміжку 0,113-0,080); службовці середньої групи (КТУ в проміжку 0,080-0,047); найгірші службовці (КТУ в проміжку 0,047-0,014).

Результати такого групування наведені у таблиці 5.

Таблиця 5 – Групування службовців БЕМЗ філії ДНВП «Об'єднання Комунар» за коефіцієнтом їх трудової участі

Групи службовців	Проміжок значень КТУ	Кількість службовців БЕМЗ		
		чол.	%	№ з/п
Кращі службовці	0,113-0,080	1	4,8	1
Службовці середньої групи	0,080-0,047	8	38,1	2, 4, 6, 13-16, 20
Найгірші службовці	0,047-0,014	12	57,1	3, 5, 7-12, 17-19, 21

Найбільша частина службовців БЕМЗ філії ДНВП «Об'єднання Комунар» – 12 працівників або 57,1 % – в результаті проведеної оцінки та розрахунку коефіцієнту трудової участі потрапили до групи найгірших. Така ситуація вказує на низький рівень використання їх потенціалу, невірну політику управління персоналом та несприятливий стан роботи з персоналом в цілому.

Тому для службовців з цієї групи рекомендовано переглянути умови трудових договорів та провести їх ротацію або висвободження. Особливо це стосується таких службовців: інженер II категорії Прохоренков О.П. (КТУ 0,030); економіст I категорії Лазарева М.О. (КТУ 0,027); технік Смішко Ю.О. (КТУ 0,025); інженер зі збуту Парфененко В.В. (КТУ 0,022); інженер з організації та нормування праці (КТУ 0,021); бухгалтер II категорії Тронько Ю.П. (КТУ 0,014).

Література.

1. Криворучко О.М. Управління персоналом підприємства : навч. посібн. / О.М. Криворучко, Т.О. Водолажська. – Х. : ХНАДУ, 2016. – 200 с.